

AANDACHTSPUNTEN MOBILITEITSALLIANTIE VOOR DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2026

MOBILITEITSALLIANTIE

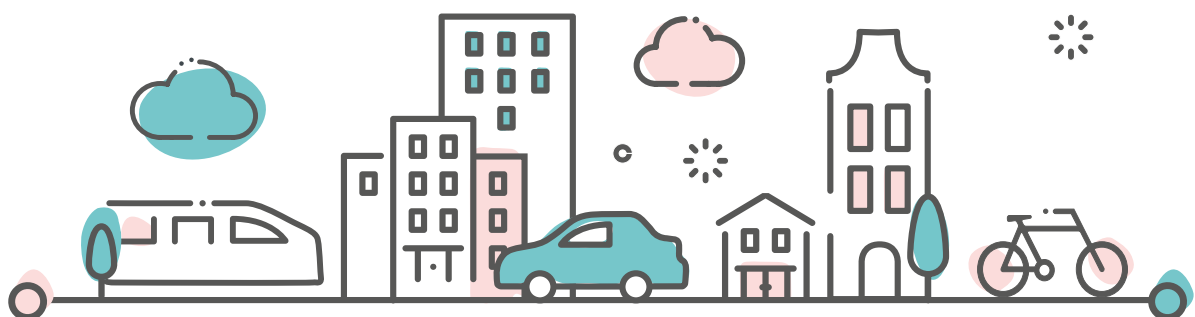
De Mobiliteitsalliantie is een uniek samenwerkingsverband van 24 partijen, opgericht om ervoor te zorgen dat de bewegingsvrijheid van Nederland ook in de toekomst behouden blijft. De Mobiliteitsalliantie vraagt graag uw aandacht voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2026.

Mobiliteit blijft groeien

Als gemeente staat u de komende jaren voor grote uitdagingen. De meeste gemeenten zullen de komende jaren groeien in aantallen inwoners en bezoekers, met een toename van mobiliteit als gevolg. Maar ook de groei van economische activiteiten zal zorgen voor meer mobiliteit, van auto's, vrachtwagens, (gemotoriseerde) tweewielers, openbaar vervoer, treinstations tot lopen. De uitdagingen in uw gemeente omtrent mobiliteit worden de komende jaren alleen maar urgenter. In onderstaand achtpuntenplan bieden wij verschillende oplossingen en suggesties aan op het gebied van bereikbaarheid, mobiliteit, infrastructuur en verduurzaming. Investeren

in mobiliteit betalen zich terug in verkeersveiligheid, economische groei, duurzaamheid, ondernemersklimaat en brede welvaart.

Denk aan de betaalbaarheid, de bereikbaarheid van nieuwe woningen, verduurzaming van voertuigen, het beheer en onderhoud van de infrastructuur en verkeersveiligheid. Mensen willen prettig wonen, voorzieningen nabij hebben, elkaar kunnen ontmoeten en recreëren. Op al deze terreinen heeft mobiliteit een sleutelrol. Aan u de uitdaging om mobiliteit een cruciale plek te geven in uw gemeente. De verschillende partijen binnen de Mobiliteitsalliantie denken graag met uw mee over uitdagingen en oplossingen in uw gemeente.

HIERONDER ONZE SUGGESTIES OP EEN RIJ.

1

Zonder mobiliteit is woningbouw niet mogelijk.

De bereikbaarheid van woningen is essentieel. De Mobiliteitsalliantie roept op binnen dit thema ook breder te kijken naar bijvoorbeeld de bereikbaarheid van voorzieningen zoals nieuwe scholen, ziekenhuizen en werk. Nu grote aantallen nieuwe woningen nodig zijn heeft u als gemeente de kans om de bereikbaarheid vanaf het eerste moment mee te nemen in uw woningbouwplannen. Een goede ontsluiting per fiets, auto, openbaar vervoer, trein of te voet is noodzakelijk voor recreëren, wonen en werken.

Een brede mobiliteitstoets die direct deel uitmaakt van woningbouwopgaven kan hierin voorzien. Soms kan verdichting plaatsvinden langs OV-assen. Dit maakt functiemenging mogelijk en het stimuleert het gebruik van gezonde en schone vervoersvormen als lopen, fietsen en OV. Op andere plekken is het logisch om automobilitéit meer ruimte te geven. Veel mensen blijven immers afhankelijk van hun auto. Waar gewoond en gewerkt wordt, is ook veel goederenvervoer. Faciliteer dit door duidelijke logistieke routes, meer (flexibele) laad- en losplekken in woonwijken, multifunctionele pick-up points en pakketkluizen in woontorens. En combineer de benodigde logistieke hubs met andere functies, zoals parkeren.

2

Kies voor investeren in beheer & onderhoud, nieuwe infrastructuur en in een aantrekkelijke openbare ruimte.

De afgelopen decennia is onvoldoende geïnvesteerd in het in stand houden van onze lokale wegen, fietspaden en kunstwerken. Op veel plekken is al te lang sprake van uitstel met mogelijk onveilige situaties tot gevolg. Met de financiële uitdagingen waar gemeenten mee worden geconfronteerd dreigen aanvullende bezuinigingen. Door de opgelopen achterstanden én de grote renovatie- en vervangingsopgave die eraan komt, zijn er meer middelen vanuit Rijk, stad en regio nodig. Vanuit onze rol als landelijke coalitie maken wij ons hard voor een nieuw kabinet dat aanvullende middelen beschikbaar stelt.

De werkzaamheden die nodig zijn voor renovatie en vervanging kunnen worden benut om een begin te maken met de structurele veranderingen die nodig zijn. Denk daarbij aan een aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimte, inclusief goede looproutes, vrijliggende fietspaden,

veilige en voldoende autowegen en aanrijroutes naar OV-stations en -haltes. Deze verlagen de drempel om te wandelen, de fiets te pakken, met het OV te gaan of de auto te gebruiken. Combineer werkzaamheden van bijvoorbeeld riolering en straatinrichting om overlast te beperken. Inventariseer de staat van de lokale infrastructuur. Maak een plan voor vervanging, onderhoud en de benodigde financiering. Let extra op kwetsbare bruggen en kades, maar houd ook rekening met de toegang tot het stadscentrum voor de logistiek. Betrek de aanwezige logistieke partijen en bedrijven bij de planning. Zorg dat bevoorradingsroutes toegankelijk blijven, ook tijdens langdurige werkzaamheden.

3

Toegang tot mobiliteit is een voorwaarde om mee te doen aan de samenleving.

Een goede bereikbaarheid van belangrijke voorzieningen is essentieel om mensen economisch en sociaal deel te kunnen laten nemen aan de maatschappij. Hierbij is het belangrijk dat voorzieningen met zo veel mogelijk verschillende modaliteiten in een acceptabele reistijd te bereiken zijn. Tegelijk zien we steeds meer toegangsbeperkingen voor (oude) binnensteden. Zet in het kader van bereikbaarheid in op ontwikkelingen die hiervoor in uw gemeente passend zijn, bijvoorbeeld door het verbeteren van het OV, het realiseren van (door)fietsroutes, het verbeteren van de ontsluiting via autowegen en/of het fijnmaziger maken van het looproutenetwerk. Aandacht is ook nodig voor de bereikbaarheid van doelgroepenvervoer, stadslogistiek en educatief bezoek.

Denk bijvoorbeeld aan het tegen gereduceerd tarief gebruik laten maken van het OV door mensen met een kleinere portemonnee en het gratis laten reizen van kinderen en ouderen. Of aan het organiseren van meerijsdiensten voor mensen zonder eigen vervoer. En denk ook aan de instandhouding van zorgvervoer en taxi's. Een goed voorbeeld is ook de city deal fiets, gericht op het bereikbaar maken van de fiets voor iedereen. Neem gemotoriseerde tweewielers expliciet op in gemeentelijke mobiliteitsplannen en mobiliteitsvisies.

4

Investeer in mobiliteitshubs voor personen en goederen.

Hubs worden de komende periode een belangrijker middel om gemeenten bereikbaar te houden. De Mobiliteitsalliantie roept gemeenten op te investeren in goed bereikbare hubs met ruime P+R-mogelijkheden. Op hubs kan makkelijk worden overgestapt op OV en deelmobiliteit, denk aan elektrische tweewielers of het gebruik van taxi's. Zet voor de inrichting van mobiliteitshubs en deelmobiliteit in op een gelijk speelveld voor het mkb. Ondernemers kunnen een bijdrage leveren op het gebied van bijvoorbeeld fietsen en nul-emissievoertuigen.

Voor goederenhubs ziet de Mobiliteitsalliantie specifieke aandachtspunten, zoals voldoende fysieke ruimte voor zowel de overslagfunctie als voor de aan- en afvoerroutes, multimodaal transport en adequate tank- en laadinfrastructuur voor (toekomstige) nul-emissievoertuigen en tweewielers. Niet alleen voor winkels en goederen, maar ook voor bouwlogistiek. Onderdeel van het ruimtevraagstuk zijn fatsoenlijke vrachtwagenparkeerplaatsen, zodat chauffeurs hun werk veilig en waardig kunnen blijven doen. Op dit moment komt Nederland 4400 parkeerplekken tekort en met het verdwijnen van plekken bij tankstations en restricties op andere locaties verslechtert de situatie met de dag.

De Mobiliteitsalliantie roept op om in te zetten op mobiliteitsbrede bestemmingsplannen. Zo is het voor een autobedrijf (aan de rand van de stad) vaak niet mogelijk om te investeren in fietsenverkoop of -verhuur omdat bestemmingsplannen onderscheid maken tussen verschillende vormen van mobiliteit. Faciliteer en stimuleer regionale en lokale overheden om in te zetten op een algemene mobiliteitsbestemming. Dit is mogelijk binnen de bestaande regels.

5

Ga in gesprek over het OV en publieke mobiliteit van de toekomst.

Openbaar vervoer, collectief personenvervoer, publieke mobiliteit, de fiets (en andere tweewielers) en een fijnmazige loop-infrastructuur bieden antwoord op de schaarse ruimte in de drukke gebieden en wijken. Tijdens de piekmomenten is het efficiënt, hoogfrequent en comfortabel vervoeren van grote aantallen reizigers cruciaal. Het OV van de toekomst kan ook meer in samenhang worden gezien met doelgroepenvervoer, publieke mobiliteit, taxivervoer, deelmobiliteit, de fiets en een goede bereikbaarheid te voet, zodat het steeds aantrekkelijker wordt om modaliteiten te combineren.

Slimme combinaties van openbaar vervoer en doelgroepenvervoer hebben potentie in zich. Gemeenten kunnen daar veel baat bij hebben. Tegelijkertijd staat de bekostiging van het OV en het doelgroepenvervoer al jaren onder druk. Vanuit uw eigen rol kunt u het geprek aangaan over verdere integratie van zorg- en leerlingenvervoer met het OV. Daarvoor is een goede en nieuwe governance nodig. Ook voor de benutting van geldstromen waarvoor u zelf niet verantwoordelijk bent, kunt u het gesprek met de provinciale of landelijke overheid aangaan. Met daarin oog voor structureel hogere budgetten voor beheer en onderhoud en bekostiging van het OV. Besteed daarbij ook aandacht aan de gouden combinatie OV, fiets (stallingen) en lopen, en zorg voor veilige, toegankelijke stations en comfortabele routes.

6

Ondersteun nul-emissievoertuigen en voorkom netcongestie.

Zet als gemeente in op voldoende tank- en laadinfrastructuur voor personen- en goederenvervoer. Op dit moment is nog onvoldoende oog voor de laadmogelijkheden voor elektrische bestelauto's met bijvoorbeeld een aanhanger, laadplekken zijn hier vaak te klein voor. Netcongestie is zeer problematisch voor de overgang naar elektrische mobiliteit. Uw gemeente kan samenwerken met ondernemers met veel parkeermogelijkheden voor het opzetten van laadpleinen of het tegengaan van netcongestie. Of door mogelijkheden te onderzoeken hoe voertuigen energie kunnen terugleveren aan het net. Ontwikkel voldoende ruimte en Clean Energy Hubs op of nabij bedrijventerreinen zodat bedrijven laadcapaciteit kunnen delen. Dit is cruciaal gezien de krapte op het elektriciteitsnet.

De Mobiliteitsalliantie roept gemeenten op om ook hun eigen bedrijfsvoering verder te verduurzamen en de samenwerking te zoeken met contractpartners. Denk aan het opzetten van een 'nul-emissie'-businesscase voor bijvoorbeeld doelgroepenvervoer. Of neem de inruilregeling snor- en bromfietsen (SPUK SLA) actief op in gemeentelijk beleid.

In zero-emissiezones is het van belang dat gemeenten vast blijven houden aan de landelijke uitzonderingsregels en ontheffingen om zo een lappendeken van regels te voorkomen. Ook kunt u als gemeente schone bevoorrading stimuleren door nul-emissievoertuigen privileges te geven (maak het zichtbaar op straat!), bijvoorbeeld door medegebruik van busbanen toe te staan of door het bieden van ruimere venstertijden. De handhaving van in het buitenland

geregistreerde voertuigen die de zones inrijden met verouderd materieel laat te wensen over. Dat leidt tot een ongelijk speelveld ten opzichte van Nederlandse vervoerders. We roepen u op om in overleg met de landelijke overheid tot een oplossing te komen.

7

Blijf investeren in verkeersveilige mobiliteit.

Vanaf 2010 is er geen duidelijke daling meer in het aantal verkeersdoden. In 2024 kwamen 675 mensen in Nederland om door een verkeersongeval. Kies daarom voor verkeersveilige woonwijken, toekomstbestendige fiets- en looppaden, vrije bus- en trambanen, busvriendelijke drempels en voor veilig ingerichte doorgaande wegen in de stad. Wij steunen de lobby van decentrale overheden richting Rijk om de investeringsimpuls Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) te verlengen. Waar mogelijk kunnen verkeersstromen worden gescheiden waarbij extra aandacht moet zijn voor het aanleggen van vrijliggende fietspaden. Stimuleer 30 km/u binnen de bebouwde kom, waar het onveilige situaties verbetert en houd rekening met een passende inrichting. Geef in de drukke wijken ruimte aan lopen en fietsen. Hierdoor wordt het verkeer veiliger en de stad leefbaarder. Daarbij zal per locatie sprake zijn van een andere keuze, want het OV, de bus en de auto moeten op de doorgaande wegen wel voldoende ruimte en snelheid houden. Van groot belang zijn ook veilige schoolroutes en omgevingen. Maak van verkeersveiligheid een vast agendapunt van het overleg tussen de 'driehoek' burgemeester, hoofdofficier van Justitie en politie. Mocht het Rijk gemeenten daartoe mogelijkheden bieden, stel bo's dan in staat om meer te handhaven in het verkeer.

8

Stimuleer het spreiden van mobiliteit.

Niemand wil meer terug naar de situatie dat we allemaal om 8:30 op kantoor wilden zijn. En aan het einde van de dag ook allemaal tegelijk naar huis reisden. Tijdens corona hebben we gezien dat spreiden mogelijk is. Dit kunnen we vasthouden! Geef als gemeente het goede voorbeeld als het gaat om flexibele werk- en openingstijden en flexibele bevoorradingsstijden. En vraag van de organisaties in uw stad (zoals werkgevers en onderwijsinstellingen) om dit goede voorbeeld, daar waar het kan, te volgen. Hiermee kunnen we de groei van mobiliteit beter beheersen en de toename van verkeer in de ochtend- en avondspitsen beperken. Een aandachtspunt is daarbij ook het bundelen van goederen. De mobiliteitsaanbieders in uw gemeente kunnen u helpen, bijvoorbeeld met het inzichtelijk maken van drukte en (betaalbare) reismogelijkheden. Spreiding van bezoekersstromen kan helpen om de druk te voorkomen op de gemeentelijke infrastructuur van steden met te veel toeristen. Gemeenten doen er goed aan hier beleid voor te ontwikkelen en afstemming te zoeken met de sector bij de planning van grote evenementen en festivals.

TOT SLOT

Mobiliteit maakt dat organisaties en mensen kunnen doen waar ze goed in zijn en draagt in hoge mate bij aan woongenot en leefplezier. Met onze suggesties bereidt u uw gemeente voor op een gezonde, inclusieve toekomst, waarin economische bloei samengaat met een leefbare stad.

DE MOBILITEITSALLIANTIE

De Mobiliteitsalliantie is een uniek samenwerkingsverband van 24 partijen, opgericht om ervoor te zorgen dat de bewegingsvrijheid van Nederland ook in de toekomst behouden blijft. Dit vraagt om een verandering naar een nieuw, slimmer mobiliteitssysteem waarin zowel de reiziger als de ondernemer flexibel kan reizen.

Voor vragen kunt u contact opnemen met Mobiliteitsalliantie@anwb.nl.

